http://kolector.ro/2013/04/24/un-supratipar-fantoma-prin-avion-scutit-fundatia-mihai-i/

Daniel Marcu

Un supratipar fantoma: „PRIN AVION” Scutit – Fundatia Mihai I

Categorii:Documente, Filatelie

Cand vine vorba despre marcile pentru scutire de porto, intotdeauna discutiile iscate intre filatelistii cercetatatori au fost pro si contra. Caracterul lor este unul oficial, semi-oficial sau particular? Au circulat sau n-au circulat? Exista documentele postale (circulare interne) care sa ateste acceptul Directiei Generale a P.T.T. pentru tiparirea acestora (machete, tiraje, perioade de punere in circulatie)? Unul din cazurile emblematice pentru acest gen de dispute filatelice este cel al marcilor „Scutit – Fundatia Mihai I” cu supratipar „PRIN AVION”.

In cazul de fata, literatura de specialitate este singura sursa care poate lamuri aspectul controversat al aparitiei acestor timbre sursarjate. Cu atat mai importanta este documentarea din periodicele vremii, cu cat conditiile istorice din perioada imediat urmatoare emiterii acestora au facut posibila confiscarea, iar mai apoi distrugerea arhivei Fundatiei Culturale Regele Mihai I.

mărește

Fundatia Regele Mihai I – timbre dantelate si nedantelate pe hartie alba si gri cu supratipar PRIN AVION

Marturii cronologice

Pana la inceputul anilor ’60, probabilitatea ca aceste marci supratiparite sa fie cunoscute de colectionarii romani a fost foarte redusa spre deloc. Daca in Catalogul Konrád 1948 (ultimul aparut in perioada regalista) timbrele fundatiei cu sursarj nu puteau fi cuprinse, deoarece volumul a vazut lumina tiparului in luna octombrie 1947, in urmatoarele brosurele denumite emfatic Cataloage filatelice

ale R.P.R. (tiparite in 1950, 1951, 1954, 1957) nici atat. Acestea cuprindeau doar marcile emise dupa proclamarea Republicii Populare Romane.

Dupa ce relatiile in avantatul sistem filatelic de stat s-au mai detensionat odata cu succesul Expozitiei „Centenarul Marcii Postale Romanesti 1858-1958”, aparitia primului catalog notabil in 1959, sub indrumarea tandemului Misu Herscovici – F. Konrád, a dat noi sperante fiecarui pasionat de studierea marcilor postale romanesti. Cu toate sperantele mele, insa, nu am putut descoperi nici in aceasta lucrare mentionarea marcilor pentru scutire de porto „Fundatia Mihai I” cu supratipar „PRIN AVION”.

Dar, peste 5 ani, odata cu aparitia Catalogului filatelic din 1964, situatia se schimba. In dreptul numerelor de ordine 16 si 16a din categoria „Marci de scutire de porto” sunt mentionate in premiera timbrele „Fundatiei Mihai I” cu supratipar negru sau rosu „PRIN AVION”. Tirajele inaintate de autori sunt 25.000 buc. cu sursarj negru, respectiv 5.000 buc. cu sursarj rosu. In aceeasi nota de subsol mai este specificat faptul ca marcile pe hartie gri sunt neemise, iar timbrul dantelat a fost intalnit si cu supratipar intors.

De atunci incoace, in fiecare noua editie a catalogului oficial romanesc (1974, 1984), in cel comercial editat de „Zimbrul Carpatin” (2006), in Catalogul Michel (ultima editie), precum si in Listele de preturi editate de Romfilatelia, prezenta marcilor PRIN AVION ale Fundatiei Mihai este constanta.

Date si fapte

In dreptul timbrelor cu pricina apare ca zi de punere in circulatie data de 1 decembrie 1947. Desi nu exista inscrisuri oficiale (D.G.P.T.T.) sau particulare (Fundatia „Regele Mihai I”), aceste marci sursarjate aparute de nicaieri dupa 17 ani de la „emitere”, nu a fost combatuta pana acum. Dimpotriva, pe masura ce timpul trece, tot mai apare cate o eroare, cate o varietate necunoscuta: ba un supratipar deplasat, ba unul dublu, ba un sursarj atat negru, cat si rosu, rasturnat pe marca nedantelata, iar coeficientii de raritate cresc ca painea calda…

Concret, rolul marcilor cu supratipar „PRIN AVION” (sursarj unic in filatelia autohtona) ar fi fost acela de francare a corespendentelor Fundatiei „Regele Mihai I” expediate doar prin intermediul serviciului aerian al Postei Romane. Ca acest

lucru nu a fost posibil deoarece trimiterile postale aeropurtate au fost sistate de noua oranduire comunista vreme de cateva luni, incepand cu 30 decembrie 1947, este de inteles. Dar cum de nu s-a descoperit nici macar un plic cu o astfel de marca de la „punerea in circulatie” mentionata de toate cataloagele si pana la sfarsitul anului respectiv, ramane un mister. Sau poate ca adevarul se ascunde chiar in spatele acestei realitati…

Filatelia nu minte niciodata

Mi-am inceput cercetarile cu privire la timbrele supratiparite „Scutit – Fundatia Mihai I” pornind de la premisa ca undeva, in publicatiile vremii, trebuie sa existe macar o insemnare care sa ateste existenta acestora si punerea lor in circulatie. Din toate periodicele cercetate pentru perioada 1 noiembrie 1947 – 1 noiembrie 1948, nu am descoperit decat o nota „neinsemnata” aparuta in revista „Filatelia” din 15 iunie 1948, sub titlul „O desmintire a Directiei Generale P.T.T.”. Mai jos redau textul integral al acesteia:

<Berner Briefmarken Zeitung, in nr. 4 pe acest an, publica la pagina 55 stiri referitoare la ultimele emisiuni de timbre din tara noastra. Este vorba de timbrele porto, si anume sursarjul aplicat pe timbrele de inflatie de 10.000 si 15.000 lei „PORTO”. Interesandu-ne la cei in drept ni s-a comunicat ca Directiunea Generala P.T.T. nu a sursarjat aceste timbre, ***de asemenea nici sursarjul „PRIN AVION” aplicat pe timbrele Zumstein XIIII nu au fost facute de Directiunea Generala P.T.T.>***

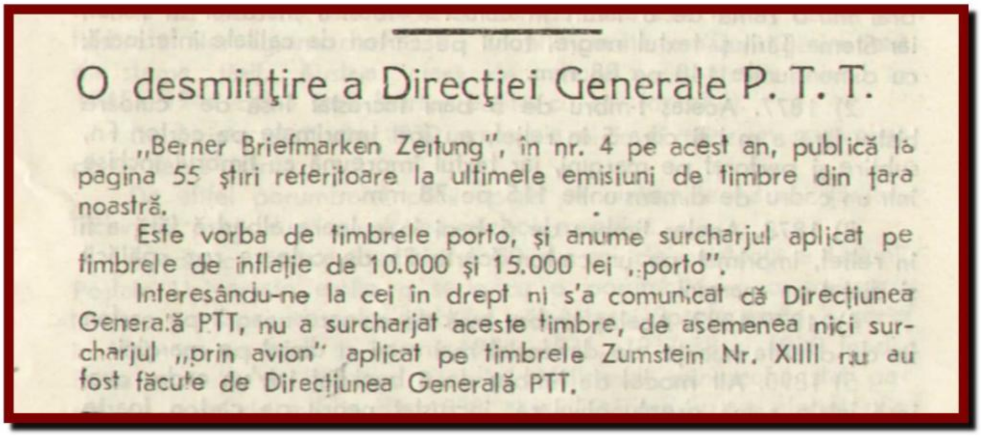

O desminţire a Direcţiei Generale P. T. T.

„Berner Briefmarken Zeitung", în nr. 4 pe acest an, publică la pagina 55 ştiri referitoare la ultimele emisiuni de timbre din ţara noastră.

Este vorba de timbrele porto, şi anume surcharjul aplicat pe timbrele de inflaţie de 10.000 şi 15.000 lei „porto".

Interesându-ne la cei în drept ni s'a comunicat că Direcţiunea Generală PTT, nu a surcharjat aceste timbre, de asemenea nici surcharjul „prin avion" aplicat pe timbrele Zumstein Nr. XIIII nu au fost făcute de Direcţiunea Generală PTT.

măreşte

Directia Generala PTT declara caracterul neoficial al marcilor Scutit Fundatia MIhai I cu supratipar „PRIN AVION” – revista Filatelia 15 iunie 1948

Cu batista pe tambal?

Publicatia elvetiana mentionata de secretariatul revistei „Filatelia" in care se facusera cunoscute cele doua „supratipare" corespunde lunii aprilie 1948. Intarzierea de 4 luni de la aparitie pentru anuntarea asa-ziselor noi emisiuni sursarjate este necaracteristica reprezentantilor tarii cantoanelor. Dar, chiar si asa, intelegand posibilitatea ca emisiunile respective sa nu fi fost mentionate vreme de cateva luni din lipsa de spatiu tipografic, cotarea de catre catalogul Zumstein 1948 a acestor marci pare lipsita de orice scrupulozitate filatelica, atata vreme cat cele doua „emisiuni" nu erau listate de un catalog oficial romanesc sau nu erau publicate de Directia Generala a P.T.T. in comunicarile filatelice din presa vremii.

Am preferat titulatura „fantoma" pentru supratiparul PRIN AVION al marcilor „Scutit – Fundatia Mihai I", in locul celei de „fabricat", pentru ca insasi existenta sa are un parcurs fantomatic: listat in Zumstein 1948, dezmintit de Directiunea P.T.T. in aprilie 1948, disparitia de pe firmamentul filateliei pana in 1964, aparitia in premiera intr-un catalog oficial romanesc in Catalogul Marcilor Postale Romanesti 1964, iar de atunci incoace recunoasterea nationala si internationala prin cotarea de catre marile cataloage ale lumii – Michel, Yvert, Scott, Stanley Gibbons.

Daca stai drept si judeci si mai drept, ecoul unei intrebari retorice acopera toata aceasta coalizare de breasla filatelica: cum de, vreme de 16 ani, mai marii filateliei romanesti au respectat comunicatul Directiei P.T.T. prin care sursarjarea marcilor Fundatiei Mihai I era declarata neoficiala, iar din 1964 au dat unda verde unei mistificari en-gros?

Am mostenit si „am inghitit" acest supratipar comandat, la fel cum generatiile dinaintea noastra au facut-o fara sa aiba posibilitatea unei verificari minutioase a documentelor postale dintr-o tulbure perioada istorica. Suntem constienti ca interesul strict financiar al unui grup de comercianti speculativi este cel care arunca din cand in cand cate o pata peste maretia filateliei romanesti. Redescoperind adevarul trebuie sa-l facem public pentru a indeparta orice dubiu care planeaza asupra unor capitole filatelice prea putin cercetate. Astfel, nu-mi ramane decat sa declar deschise lucrarile curateniei de primavara!…

P.S.: In acelasi context, se poate discuta si despre marcile de inflatie cu supratipar „PORTO” in caseta. Deosebirea esentiala este aceea ca, fata de timbrele „Scutit – Fundatia Mihai I”, acestea nu au fost recunoscute niciodata ca avand un caracter oficial.